

ONTVANGEN 27 SEP. 2017

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Avans hogeschool
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 90116
4800 RA DEN BOSCH

2017/71

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **26 SEP. 2017**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid Ad Engineering Den Bosch

Onze referentie
1257096

Uw brief van
06 juli 2017

Uw referentie
17B001107

Bijlagen
1

Geacht College,

Met uw brief van 6 juli 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 17 juli 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate degree-programma Engineering te verzorgen als bekostigd programma (voltijd) in de gemeente 's-Hertogenbosch. De opleiding is voorgesteld in het Croho-onderdeel Techniek en de studielast is door u bepaald op 120 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 september 2017, kenmerk 2017/71 positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het Associate degree-programma Engineering te verzorgen als bekostigd programma in de gemeente 's-Hertogenbosch. Op het moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel Invoering associate degree-opleiding, geldt onderhavig besluit als positief besluit voor de Associate degree-opleiding Engineering (voltijd) te 's-Hertogenbosch.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien het programma niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavig programma een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuw Ad-programma. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk een aanvraag voor een toets nieuw Ad-programma in te dienen bij de NVAO. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie
1257096

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Vereniging Hogescholen, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw dr M Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 18 juli 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) het voornemen ontvangen van Avans Hogeschool om de Associate degree Engineering als bekostigde opleiding in 's-Hertogenbosch te verzorgen (brief van 11 juli 2017 met kenmerk 17B001107). De aanvraag was op 18 juli 2017 voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de CDHO in behandeling genomen. De CDHO heeft op 17 augustus 2017 omwille van de zorgvuldige besluitvorming een nieuwe beslistermijn gesteld (3 oktober 2017).

datum
14 september 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Avans Hogeschool
voltijd hbo Ad
Engineering
's-Hertogenbosch

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Avans Hogeschool om de Associate degree Engineering als bekostigde opleiding in 's-Hertogenbosch te verzorgen.

ons kenmerk
2017/71

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Voorts is de brief van de Minister van OCW d d. 2 maart 2017 inzake het wetsvoorstel invoering Ad opleidingen (kenmerk 1106268) van toepassing. Deze aanvraag is conform de inhoud van voornoemde brief door de CDHO beoordeeld als opleiding. Goedkeuring van deze aanvraag leidt tot voorwaardelijke goedkeuring totdat de voornoemde wet in werking is getreden. Op dat moment wordt het voorlopig besluit omgezet naar een definitief besluit.

Omschrijving van de aanvraag

De Ad Engineering is een hbo-opleiding in voltijd met een studielast van 120 EC in het Croho domein Techniek. De Ad leidt technici op die kunnen fungeren als verbinders/bruggenbouwers in een industriële omgeving. De opleiding omvat drie uitstroomrichtingen: 1) werktuigbouwkunde 2) elektrotechniek 3) industrialiseren, mechatronica met ruimte voor robotica. Binnen de opleiding kunnen studenten zich ontwikkelen als technisch specialist of als generiek technicus. Er wordt ingezet op versterking van communicatieve en sociale vaardigheden van studenten. De opleiding is gericht op met name afgestudeerden van mbo-4 richtingen Techniek en procesindustrie die een vervolgopleiding op hbo niveau ambiëren. Voorts is de opleiding ook toegankelijk voor havisten en vwo'ers en is in andere gevallen een toelatingstoets 21+ mogelijk.

pagina 2 van 7 Deze aanvraag is onderdeel van een pakket van 16 Ad-aanvragen die door Avans Hogeschool en de Hogeschool Zeeland tegelijkertijd zijn ingediend. Aanvragers hebben voor deze 16 aanvragen generieke informatie verstrekt, waarin wordt ingegaan op de onderwerpen samenwerking & organisatie, maatschappelijke relevantie en inbedding in de regionale kennisinfrastructuur.

De commissie heeft de aanvraag beoordeeld in samenhang met de aanvraag voor de nevenvestiging in Roosendaal

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar de mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager geeft aan dat de aanvraag betrekking heeft op bestaand aanbod. De Hogeschool Rotterdam biedt een Ad Engineering aan. De isatcode van dit Ad programma is 80091. In Rotterdam wordt zowel een voltijdvariant, deeltijdvariant als een duale variant aangeboden.

Aanvrager heeft voorts een vergelijking gemaakt met andere Ad's in de sector Techniek:

- Ad Elektrotechniek van Fontys (Eindhoven) en Windesheim (Zwolle);
- Ad Elektrotechniek/Energietechniek van de HAN (Arnhem);
- Ad Elektrotechniek/Embedded Systems Engineering van de HAN (Arnhem);
- Ad Maintenance and Mechanics van de HR (Rotterdam);
- Ad Werktuigbouwkunde van Fontys (Eindhoven), Windesheim (Zwolle) en Saxion (Deventer).

De commissie constateert dat deze Ad's verwant zijn. Een aantal van deze Ad's is nog niet gestart (de Ad's van de HAN en Fontys) of wordt beëindigd (Ad's van Saxion en Windesheim)

Omdat de Ad Engineering al door een andere hogeschool wordt aangeboden is de noodzaak in de zin van de Beleidsregel vastgesteld. De aanvraag voldoet aan criterium a van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de Ad Engineering aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager heeft aan de hand van de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025 (De waarde(n) van weten) en uw brief aan de Tweede Kamer van 5 juni 2015 (referentie 75550) de noodzaak tot stevige positionering van de Ad in het Nederlandse onderwijsbestel beargumenteerd. Het belang van verzelfstandiging van de Ad is in het verleden reeds door de Commissie Veerman (Differentiëren in Drievoud, 2010) en meer recent ook door de Vereniging Hogescholen in haar Strategische Visie hbo 2025 'Wendbaar en Weerbaar' benadrukt. Aanvrager is van oordeel dat zij met haar ambities vorm geeft aan de beleidsprioriteiten op het gebied van opscholing van mbo'ers en de vormgeving van flexibel en vraaggericht onderwijs. De commissie stelt aan de hand van de

pagina 3 van 7 Strategische Agenda en de brief aan de Tweede Kamer van 5 juni 2015 vast dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte heeft aanvrager zowel kwalitatieve als kwantitatieve arbeidsmarktinformatie verstrekt.

De kwalitatieve onderbouwing bestaat uit verslagen van werkveldraadplegingen (d.d. 24 november 2016 en 18 mei 2017). De kwantitatieve onderbouwing is geconstrueerd op basis van ROA AIS, de ROA Haalbaarheidsstudie Regionale Ad-Colleges Oost-Brabant en Zuidwest (2016), de ROA Brochure 2011 (handleiding voor pilotronde 5) en de sectoranalyse hbo Techniek (OCW/CDHO) 2012.

Uit de verslagen van werkveldbijeenkomsten is vastgelegd dat het curriculum (de drie uitstroomrichtingen) tot stand is gekomen op basis van overleg met de werkveldpartijen. Uit de verslagen blijkt dat het werkveld eveneens behoefte heeft aan een deeltijdvariant. De aanvraag heeft echter alleen betrekking op voltijd. Tevens volgt uit de verslagen dat er verschillend gedacht wordt over het type professional dat nodig is: het werkveld heeft behoefte aan zowel procesmatige denkers als vakspecialisten. De inhoud van de opleiding is op beide typen professionals gericht.

De Ad Engineering kan duidelijk worden gerelateerd aan de opleidingstypen hbo werktuigbouwkunde en hbo elektrotechniek, die het ROA onderscheidt. De commissie stelt op grond van gegevens uit ROA's database AIS vast dat de arbeidsmarktsituatie voor deze opleiding als goed tot zeer goed kan worden bestempeld. De verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening in 2020 zijn groot tot zeer groot. Zowel de vervangings- als de uitbreidingsvraag is hoog tot zeer hoog. Het verwachte aantal baanopeningen is erg groot.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo werktuigbouwkunde	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		5200	81,2		erg hoog
hbo werktuigbouwkunde	verwachte vervangingsvraag tot 2020		17100	263,9		hoog
hbo werktuigbouwkunde	verwachte baanopeningen tot 2020		22200	334,9		erg hoog
hbo werktuigbouwkunde	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		3600	11		laag
hbo werktuigbouwkunde	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2020	0,85				zeer groot
hbo werktuigbouwkunde	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2020	0,85				zeer goed
hbo werktuigbouwkunde	leophaanperspectief	2,02				zeer goed
hbo elektrotechniek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		2500	80,4		gemiddeld
hbo elektrotechniek	verwachte vervangingsvraag tot 2020		15600	235,2		erg hoog
hbo elektrotechniek	verwachte baanopeningen tot 2020		18100	415,9		erg hoog
hbo elektrotechniek	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		14200	234,3		hoog
hbo elektrotechniek	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2020	0,91				groot
hbo elektrotechniek	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2020	0,91				goed
hbo elektrotechniek	leophaanperspectief	1,51				goed

bron: ROA AIS

Het ROA constateert in de haalbaarheidsstudie die zij voor Avans in 2016 heeft uitgevoerd dat de arbeidsmarkt in het domein Techniek aanleiding geeft om een hbo Ad zoals Technische Bedrijfskunde, Maintenance Mechanics of Engineering aan te bieden. Hierbij stelt zij vast dat een gemiddeld aantal studenten in deze regio's aanvullende training nodig heeft. Het ROA onderscheidt de categorieën laag, gemiddeld en hoog. De typering 'gemiddeld' duidt erop dat er een zekere behoefte aan aanvullende opleiding nodig is in deze regio.

pagina 4 van 7 Tevens stelt zij vast dat in deze regio's sprake is van een lage doorstroom vanuit het mbo naar het hbo in het domein Techniek. (p. 7) en dat binnen dit domein sprake is verhoogde opleidingseisen in het beroep vanwege de toenemende complexiteit van werkzaamheden (p. 8).

De haalbaarheidsstudie van het ROA geeft voorts ook een inkijk in de werkloosheid in de regio Den Bosch en de regio Bergen op Zoom. Aanvankelijk was nog niet duidelijk of het Regionaal Ad-College in Roosendaal of Bergen op Zoom zou komen. Beide gemeenten vallen in dezelfde regio. Voor verwante mbo-4 opleidingen blijkt de werkloosheid in zowel de regio Den Bosch als de regio Bergen op Zoom lager te liggen dan het landelijk gemiddelde (p. 12). Voor verwante hbo bacheloropleidingen blijkt de werkloosheid in de regio Den Bosch gelijk te zijn aan het landelijk gemiddelde (p. 12). Voor de regio Bergen op Zoom geldt dat de werkloosheid zelfs lager ligt (p. 12). ROA constateert op grond van deze cijfers voorzichtig dat gediplomeerden van een Ad opleiding Techniek hier succesvol zouden kunnen zijn. (p. 13). ROA constateert dat voor het domein Techniek sprake is van een sterke indicatie van een arbeidsmarktbehoefte aan een Ad opleiding. Zij merkt hierbij op dat de focus meer op hbo beroepen gelegd zou moeten worden dan op mbo beroepen omdat de middellange termijn perspectieven voor het hbo gunstiger zijn.

De inhoud van de ROA Brochure 2011 (handleiding voor pilotronde 5) en de sectoranalyse hbo Techniek (OCW/CDHO) 2012 zijn door de commissie buiten beschouwing gelaten omdat beide bronnen inmiddels gedateerd zijn.

Gelet op het voorafgaande constateert de commissie dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de aanvraag voldoet aan het zwaartepunt 'Associate Degrees'. Zij verwijst hiervoor naar de brief van het CvB d.d. 15-6-2012 (kenmerk (CvB-12-5331) aan de Staatssecretaris van OCW. In deze brief worden echter door Avans de volgende zwaartepunten genoemd: "Gezondheid en Welzijn, Kunst en vormgeving, Ondernemen, Duurzame Innovatie en Veiligheid." In het eindadvies van de RCHO van 24 oktober 2016 worden genoemd: Biobased Economy, Caring Society, Duurzame Innovatie, Kunst en Vormgeving, Sustainable Business, en Veiligheid. De Associate Degree is hierin niet als zwaartepunt bestempeld. Aangezien de opleiding niet aansluit op de zwaartepunten dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van criterium c van de Beleidsregel.

Vanaf 18 juli 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Avans Hogeschool om de Ad opleiding in 's-Hertogenbosch aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om binnen een periode van drie weken hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De commissie heeft geen zienswijzen ontvangen.

Aanvrager heeft inzicht verstrekt in de instroom in de Ad Engineering van de Hogeschool Rotterdam en de Ad Maintenance & Mechanics. Omdat de Ad's Werktuigbouwkunde en Elektrotechniek van Windesheim in 2013 hun laatste instroom hadden en in 2017 zijn beëindigd hebben we hier geen actuele

pagina 5 van 7 instroominformatie over In de periode 2009/10 piekten deze opleidingen met ca. 15-20 eerstejaars studenten. De jaren daarna liep de instroom fors terug. De laatste instroom in de Ad Werktuigbouwkunde van Saxion is in 2019. Tevens is van belang om op te merken dat een deel van de onder a genoemde verwante Ad opleidingen nog niet is gestart, waardoor het instroomoverzicht verwant actueel aanbod beperkt is tot de Ad's van de HR en Saxion. Er zijn geen verwante Ad's in het onbekostigde aanbod

Instroom verwant aanbod

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
HR	Ad Maintenance & Mechanics	25	34	23	32
HR	Ad Engineering	52	97	82	89
Saxion	Ad Werktuigbouwkunde	3	5	3	0
	Totaal	90	136	108	121

Bron: BronHO

De smalle Ad's zoals Werktuigbouwkunde en Elektrotechniek zijn in het verleden gestart met een kleine instroom. De bredere Ad's zoals Engineering in Rotterdam doen het goed

Aanvrager heeft een instroomverwachting gemaakt op grond van de potentiële uitstroom uit mbo-4 opleidingen uit de regio. Hierop is een correctie toegepast omdat zij voornemens is om meerdere Technische Ad's in de regio te starten. De instroominschatting bedraagt: 16 studenten in het eerste jaar (2018), oplopend tot 24 eerstejaars studenten in 2022. De commissie is van mening dat deze inschatting realistisch is, mede gelet op de instroom in de verwante opleidingen in Rotterdam en de verwachte instroom in de nog te starten opleidingen:

Instroominschattingen eerstejaars studenten toekomstig aanbod Ad's

HAN	Elektrotechniek/Energietechniek	13 – 25	studenten
HAN	Elektrotechniek/Embedded Systems Engineering	8 – 15	studenten
Fontys	Elektrotechniek	20	studenten
Fontys	Werktuigbouwkunde	40	studenten

Bron: aanvragen bij CDHO

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding wordt afgezet tegen de landelijke arbeidsmarktbehoefte, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien veel ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur in 's-Hertogenbosch. De opleiding zal worden ingebed in de Ad-Academy Oost-Brabant (AAAd) Dit initiatief is tot stand gekomen door samenwerking van Avans met het Koning Willem I College, ROC de Leijgraaf, ROC Tilburg en het bedrijfsleven. Met deze partners is een meerjarige samenwerkingsovereenkomst gesloten die toeziet op de inzet van docenten als ook samenwerking op het gebied van voorlichting, marketing en communicatie. M.b.t. de inzet van docenten is overeengekomen dat voor 50% gebruik gemaakt wordt van docenten van Avans en voor 50% van docenten van de ROC's. Twee keer per jaar wordt bestuurlijk gesproken over de samenwerking en de realisatie van de doelstellingen van de Ad.

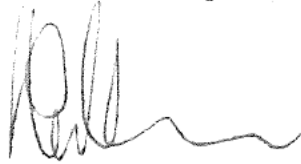
Voorts is van belang dat het hier gaat om een technische opleiding waarvoor op termijn investeringen nodig zijn in technologie, machineparken e.d. De commissie

pagina 6 van 7 heeft geverifieerd hoe aanvrager op korte termijn de benodigde infrastructuur kan garanderen. Aanvrager geeft aan voldoende kapitaalkrachtig te zijn om de vereiste investeringen te kunnen doen. Voorlopig zal zij gebruik maken van de technische faciliteiten van het Koning Willem I College en van de faciliteiten bij de bacheloropleidingen. Voorts vindt er praktijkonderwijs plaats in samenwerking met het regionale bedrijfsleven. De commissie is van mening dat de inbedding in de regionale kennisinfrastructuur is verzekerd. Vestiging van de opleiding in 's-Hertogenbosch heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad opleiding Engineering in 's-Hertogenbosch te vestigen. De aanvraag voldoet aan criterium c van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.